

ХИТНЕ МЕРЕ И ПРИОРИТЕТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ У ГРАДУ КРАЉЕВУ

Предлог практичне јавне политике управљања комуналним отпадом за доносиоце

одлука у граду Краљеву

Подносилац: УГ Краљевачки развојни центар

Адресат: Председник Скупштине града Краљева

1. Кратак сажетак

Град Краљево се суочава са озбиљним и дуготрајним ризицима по здравље становништва, квалитет животне средине и локални развој због неадекватног управљања комуналним отпадом. Кључни проблеми укључују функционисање несанитарне депоније „Кулагића ада“, учестале пожаре и загађење ваздуха, истек важећег Локалног плана управљања отпадом (2022), као и непостојање функционалног и друштвено прихватљивог регионалног центра за управљање отпадом.

Овај предлог практичне јавне политике даје сажете, приоритетне и оперативне препоруке намењене Скупштини града Краљева, са циљем да омогући:

- хитну заштиту здравља грађана и смањење еколошких ризика,
- успостављање законитог, одрживог и финансијски одговорног система управљања комуналним отпадом,
- јачање транспарентности, јавног надзора и поверења грађана у рад локалних институција.

Документ је структуриран тако да јасно раздваја најхитније одлуке које захтевају политичку вољу Скупштине, од средњорочних и дугорочних мера које захтевају планско и буџетско деловања.

2. Проблем и локални контекст

Несанитарна депонија „Кулагића ада“ већ годинама представља доминантан извор еколошког и здравственог ризика у Краљеву. Учестали пожари, емисије дима и потенцијално опасних гасова, као и неадекватна контрола одлагања отпада, директно утичу на квалитет ваздуха и здравље становништва. Истовремено:

- важећи Локални план управљања отпадом је истекао 2022. године;
- Град нема важећи стратешки документ који дефинише санацију и затварање постојеће депоније, прелазак на регионални систем и проширење обухвата услуга;
- регионални модел управљања отпадом („Регион Краљево“) није у потпуности усклађен са Програмом управљања отпадом Републике Србије 2022–2031;
- поверење грађана је озбиљно нарушено због недостатка транспарентности и учешћа јавности у доношењу одлука.

У оваквим околностима, Скупштина града има кључну улогу у покретању законитог и одговорног процеса који ће обезбедити дугорочно одрживо решење.

3. Зашто је потребна хитна реакција Скупштине града

Нечињење или одлагање одлука носи следеће ризике:

- даље угрожавање здравља становништва и потенцијалне ванредне ситуације;
- повећање трошкова санације у будућности;
- правне и финансијске последице због неусаглашености са националним прописима;
- губитак могућности коришћења националних и међународних извора финансирања.

Скупштина града, као највиши орган локалне власти, има мандат и одговорност да:

- иницира израду кључних планских докумената,
- обезбеди политички и институционални надзор над извршном влашћу и јавним предузећима,
- омогући укључивање грађана и стручне јавности.

4. Кључне препоруке за одлучивање (сажето)

Област Препорука за Скупштину града

Депонија „Кулагића ада“ :Наложити хитне мере санације и успостављање независног мониторинга уз јавно објављивање података

Локални план управљања отпадом :Покренути и надзирати израду и усвајање новог Локалног плана

Регионални центар: Донети одлуку о покретању новог, транспарентног поступка избора локације

Регионални модел Иницирати ревизију регионалних споразума у складу са националним програмом

Јавни надзор Успоставити стални механизам грађанског и стручног надзора

5. Примарне препоруке (најхитније мере)

5.1. Хитна санација депоније „Кулагића ада“

Скупштина града треба да:

- задужи надлежне органе и ЈКП „Чистоћа“ да унапреде свакодневно оперативно одржавање депоније (прекривање отпада, контрола приступа, смањење запаљивих фракција);
- обезбеди сталну дежурну службу за реаговање у ванредним ситуацијама;
- успостави континуирани мониторинг квалитета ваздуха, депонијског гаса и стабилности тела депоније преко независне, акредитоване институције;
- обавезе извршну власт да резултате мониторинга редовно и јавно објављује.

5.2. Израда и усвајање новог Локалног плана управљања отпадом

Препоручује се да Скупштина:

- донесе одлуку о изради новог Локалног плана;
- формира или наложи формирање мултидисциплинарне радне групе (градска управа, ЈКП, стручњаци, ОЦД);
- обезбеди да план садржи јасне рокове, носиоце, финансијски оквир и мерљиве индикаторе;
- спроведе пуну јавну расправу пре усвајања.

5.3. Нови поступак избора локације регионалног центра

Скупштина треба да:

- донесе политичку одлуку о покретању новог поступка избора локације;
- обезбеди да поступак буде у складу са законом, уз обавезну процену утицаја на животну средину;
- гарантује укључивање јавности и локалних заједница у свим фазама процеса.

6. Секундарне препоруке (институционална подршка)

- Успоставити стално саветодавно тело при надлежном градском органу за праћење политика у области отпада.
- Увести обавезно квартално извештавање Скупштине града о стању депоније и спровођењу мера.
- Стандардизовати систем јавног информисања грађана.
- Јачати техничке и кадровске капацитете ЈКП „Чистоћа“ у складу са новим планом.

7. Дугорочна перспектива

У средњем и дугом року, Град Краљево треба да развија систем примарне селекције отпада, повећава обухват услуга и постепено прелази ка принципима циркуларне економије, у складу са националним циљевима и ЕУ стандардима.

8. Закључак

Одлуке које Скупштина града Краљева донесе у наредном периоду биће пресудне за здравље грађана, правну сигурност града и његов одрживи развој. Овај рредлог практичне јавне политике управљања комуналним отпадом нуди реалистичну и фазну мапу пута и позива на одговорно, транспарентно и инклузивно одлучивање.

Знање је кључни ресурс за унапређење животне средине

Краљевачки развојни центар

Хероја Маричића бр 107/23

36 000 Краљево

МБР: 28236441

ПИБ:110202978

T +381 66 9097890

W www.kraljevackirazvojnicensar.org

e office@kraljevackirazvojnicensar.org

f www.facebook.com/kraljevacki.razvojnicensar.1

t <https://twitter.com/KraljevackiC>